

Sygn. akt VI U 2687/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w S. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	St. sekr. sądowy Katarzyna Herman

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2013 r. w S.

sprawy J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do odsetek od wypłaty emerytury

na skutek odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 17 lipca 2012 roku nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. K. (1) prawo do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do emerytury pomostowej od następujących kwot i za następujące okresy:

- 1.670,44 zł (jeden tysiąc sześćset siedemdziesiąt złotych i czterdzieści cztery grosze) za okres od 16 stycznia 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***
- 835,22 zł (osiemset trzydzieści pięć złotych i dwadzieścia dwa grosze) za okres od 6 lutego 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***
- 873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 marca 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***
- 873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 kwietnia 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***
- 873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 maja 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***
- 873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 czerwca 2010r. do 15 czerwca 2012r.;***

- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 lipca 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 sierpnia 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 września 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 października 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 listopada 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 grudnia 2010r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 stycznia 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **873,81 zł (osiemset siedemdziesiąt trzy złote i osiemdziesiąt jeden groszy) za okres od 6 lutego 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 marca 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 kwietnia 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 maja 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 czerwca 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 lipca 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 sierpnia 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 września 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 października 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 listopada 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 grudnia 2011r. do 15 czerwca 2012r.;**

- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 stycznia 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **900,90 zł (dziewięćset złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 lutego 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **971,90 zł (dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 marca 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **971,90 zł (dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 kwietnia 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **971,90 zł (dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 maja 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**
- **971,90 zł (dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych i dziewięćdziesiąt groszy) za okres od 6 czerwca 2012r. do 15 czerwca 2012r.;**

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz J. K. (1) kwotę 60 (sześćdziesięciu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 lipca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 czerwca 2012 roku, odmówił J. K. (1) prawa do wypłaty odsetek. Organ rentowy powołując się na treść art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 marca 2012 roku wraz z aktami rentowymi wpłynął do Oddziału w dniu 25 kwietnia 2012 roku, a w dniu 22 maja 2012 roku wpłynęło oświadczenie ubezpieczonego o osiągnięciu dochodu, które było wyjaśnieniem ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w przedmiocie prawa do emerytury. Skoro więc decyzję tę wydano w dniu 6 czerwca 2012 roku, nie ma podstaw prawnych do wypłaty odsetek.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł J. K. (1), żądając jej zmiany. W uzasadnieniu odwołujący wskazał, iż twierdzenie pozwanego, że wyjaśnieniem ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji było złożenie przez ubezpieczonego oświadczenia dotyczącego osiągnięcia dochodu, jest chybione. Jak podniósł, składając wniosek o emeryturę pomostową w 2009 roku spełniał wszystkie ustawowe wymogi do przyznania świadczenia, co jasno zostało sformułowane w treści orzeczenia Sądu Okręgowego w S. z 22 marca 2012 roku. Zdaniem odwołującego organ rentowy powinien już w 2009 roku wezwać ubezpieczonego do złożenia ww. oświadczenia. Dalej J. K. wskazał, że analiza akt sprawy o sygn. akt VI U 1103/10 dot. prawa do emerytury pomostowej, zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego wskazuje, że opieszałość organu rentowego w wykonaniu zobowiązań sądowych koniecznych do zakończenia postępowania była zawiniona.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Wskazał nadto, że Sąd Okręgowy w S. wydając wyrok o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego. Zatem brak jest winy organu rentowego i tym samym podstaw prawnych do wypłaty odsetek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 grudnia 2009r. J. K. (1) złożył w ZUS O/S. wniosek o emeryturę pomostową, dołączając do niego dokumenty potwierdzające staż jego pracy, w tym m.in. świadectwo pracy w warunkach szczególnych z 18 października 1991 roku, wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w Ś., za okres od 16 listopada 1976 roku do 18 października 1991 roku, z tytułu zatrudnienia na stanowiskach młodszego rybaka przetwórstwa i rybaka. W świadectwie tym wskazano, że w okresie od 16

listopada 1976 roku do 18 października 1989 roku ubezpieczony wykonywał na tych stanowiskach prace w warunkach szczególnych, zgodnie z poz. 4 pkt 17 i 12 Działu IV wykazu B, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra-Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 roku,

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek, k. 1-2 plik II akt ZUS,
- świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 18.10.1991 r., k. 8 plik II akt ZUS.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2010 roku organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, wskazując jako wyłączną przyczynę tej decyzji nieudowodnienie przez niego co najmniej 10 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wymienionych w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy.

Dowód: decyzja z 15.01.2010 r., k. 30 plik II akt ZUS.

Ubezpieczony w terminie odwołał się od powyższej decyzji, jednak jego odwołanie nie zostało przekazane do Sądu. Zamiast tego w dniu 14 maja 2010 roku organ rentowy wydał kolejną decyzję odmawiającą mu prawa do emerytury pomostowej, w której wskazano, iż ubezpieczony nie spełnił warunku określonego w art. 49 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych w zw. z art. 8 pkt 2 tej ustawy, tj. nie udowodnił wykonywania pracy o której mowa w art. ust. 1 ustawy, a wymienionej w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy (brak zaświadczenia o którym mowa w art. 53 ustawy o emeryturach pomostowych, potwierdzającego fakt wykonywani przed 1 stycznia 2009 roku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

Powyższą decyzją organ rentowy uchylił decyzję z 15 stycznia 2010 roku.

J. K. (1) odwołał się od tej decyzji do Sądu, domagając się przyznania mu prawa do emerytury pomostowej.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja z 14.05.2010 r., k. 31 plik II akt ZUS,
- odwołanie z 21.06.2010 r., k. 2-5 akt sprawy Sądu Okręgowego w S. sygn. akt VI U 1103/10.

Sąd Okręgowy w S., po rozpoznaniu odwołania J. K. (1) od decyzji z dnia 14 maja 2010 roku, wyrokiem z dnia 22 marca 2012 roku zmienił tę decyzję w ten sposób, że przyznał J. K. (1) prawo do emerytury pomostowej od 1 grudnia 2009 roku, tj. od daty złożenia wniosku o świadczenie.

W pisemnym uzasadnieniu tego wyroku Sąd jednoznacznie wskazał, że decyzja ZUS odmawiająca przyznania J. K. prawa do świadczenia na skutek zakwestionowania pod względem formalnym przedłożonego przez ubezpieczonego świadectwa pracy z dnia 18 października 1991 roku nie była prawidłowa. Sąd podkreślił, że dokument ten w sposób jednoznaczny potwierdza zarówno fakt wykonywania określonej pracy w warunkach szczególnych (pracy rybaka morskiego), jak i okres świadczenia takiej pracy. Sąd podkreślił, że funkcją zaświadczenia jest potwierdzenie określonego faktu lub stanu faktycznego, wobec czego nie może budzić wątpliwości, że przedłożone przez odwołującego świadectwo pracy w warunkach szczególnych spełnia taką funkcję. Dokument ten został wystawiony przez podmiot do tego uprawniony – pracodawcę, ponadto żadna ze stron procesu nie kwestionowała jego autentyczności, jak i zawartej w nim treści, dokument ten nie zawiera żadnych poprawek, skreśleń czy śladów przerabiania, wobec czego Sąd uznał, że może on stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie

W dalszej kolejności Sąd ten zważył, że w istocie pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowi niejako powtórzenie pkt 4 Działu IV wykazu B rozporządzenia z 1983 roku – oba te przepisy dotyczą bowiem pracy rybaków morskich. W ocenie Sądu okoliczność niewydania przez Przedsiębiorstwo (...) w Ś. zaświadczenia o

wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych – odwołującego się do przepisów ustawy o emeryturach pomostowych oraz załącznika nr 1 do tej ustawy – nie pozbawia J. K. (1) prawa do emerytury pomostowej.

Powyższe skutkowało przyjęciem przez Sąd, że ubezpieczony zarówno na dzień składania wniosku o emeryturę pomostową, jak i na dzień wydania zaskarżonej decyzji, spełniał wszystkie warunki ustawowe niezbędne do przyznania mu prawa do tego świadczenia.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w S. z 22.03.2012 r. wraz z pisemnym uzasadnieniem, k. 113, 115-119 akt sprawy VI U 1103/10.

Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 21 kwietnia 2012 roku. Akta rentowe wraz z prawomocnym orzeczeniem wpłynęły do organu rentowego w dniu 25 kwietnia 2012 roku.

Dowody:

- wniosek z 24.04.2012 r., k. 108 plik II akt ZUS,
- odpis wyroku z 22.03.2012 r., k. 106 plik II akt ZUS.

W dniu 9 maja 2012 roku organ rentowy wystosował do ubezpieczonego pismo, zobowiązujące go do złożenia oświadczenia, czy od 1 grudnia 2009 roku pobierał zasiłek dla bezrobotnych, korzystał ze świadczeń pieniężnych z opieki społecznej, osiągał dochód z tytułu zatrudnienia lub z innego tytułu.

Dowód: pismo ZUS z 09.05.2012 r., k. 111 plik II akt ZUS.

22 maja 2012 roku do organu rentowego wpłynęło pisemne oświadczenie J. K. o niekorzystaniu przez niego z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej, o niepobieraniu zasiłku dla bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy oraz o nieosiąganiu żadnych dochodów z tytułu zatrudnienia - od 1 grudnia 2009 roku.

Dowód: oświadczenie wnioskodawcy z 22.05.2012 r., k. 112 plik II akt ZUS.

Decyzją z dnia 6 czerwca 2012 roku organ rentowy przyznał J. K. (1) prawo do emerytury pomostowej, ustalił wysokość świadczenia oraz warunki jego wypłaty.

Termin płatności świadczenia określono na 6 dzień każdego miesiąca.

Niesporne, a nadto: decyzja z 06. 0612 r., k. 122-123 plik II akt ZUS.

Wyrównanie należności z tytułu emerytury pomostowej za okres od 1 grudnia 2009 roku do 31 maja 2012 roku wypłacone zostało ubezpieczonemu w dniu 15 czerwca 2012 roku.

Dowód: pismo ZUS z 25.03.2012 r. wraz z wydrukami przekazów - k. 19-24 akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się w całości uzasadnione, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji organu rentowego i przyznaniem ubezpieczonemu prawa do odsetek z tytułu opóźnienia w przyznaniu i wypłacie emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), mającym w niniejszej sprawie zastosowanie z mocy odesłania zamieszczonego w przepisie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2008r., Nr 237, poz. 1656 ze zm.), organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w

ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (ust. 3).

Niemniej jednak w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (art. 118 ust. 1a cytowanej ustawy).

W myśl z kolei mającego walor ogólny przepisu art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. jedn. Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Przesłanką powstania po stronie organu rentowego obowiązku wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001r., II UKN 402/00, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 501), a zatem w tym ostatnim przypadku chodzi o sytuację, kiedy organ posiadał wszelkie dane konieczne do przyznania świadczenia, ale mimo to nie wydał decyzji, bądź wydał decyzję odmawiającą przyznania świadczenia, mimo że z dowodów przedłożonych przez stronę wynikało, iż prawo to winno zostać jej przyznane. Przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 roku, II UK 485/03, OSNP 2005/10/147).

Przesłanka nazwana w zdaniu poprzedzającym została w realiach niniejszej sprawy spełniona, bowiem wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 marca 2012 roku, decyzja ZUS O/S.z dnia 14 maja 2010 roku o odmowie przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej została zmieniona w ten sposób, że przyznano J. K. (1)prawo do tego świadczenia od dnia 1 grudnia 2009 roku. Co w tej sytuacji oczywiste, nieprawidłowa była również pierwsza decyzja ZUS z dnia 15 stycznia 2010 roku (uchylona bez żadnej podstawy prawnej decyzją z dnia 14 maja 2010 roku), którą także odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej.

W niniejszej sprawie - co do zasady - jej stan faktyczny był bezsporny. Ustalając go dla potrzeb niniejszego postępowania Sąd oparł się w całości na dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych oraz w aktach poprzedniej sprawy, jaka przed tutejszym Sądem toczyła się pomiędzy stronami - pod sygnaturą akt VI U 1103/10. Dokumentacja ta nie budziła wątpliwości ani co do swojej wiarygodności, ani też co do tego, że znajdowała się ona w dyspozycji organu rentowego już w chwili wydawania decyzji z dnia 15 stycznia 2010 roku. W powyższej sytuacji zadaniem Sądu było aktualnie wyłącznie ustalenie, czy w oparciu o przedłożoną przez J. K. (1)wraz z wnioskiem o emeryturę pomostową z dnia 1 grudnia 2009 roku dokumentację, możliwym było przyznanie mu przez organ rentowy prawa do tego świadczenia, a tym samym, czy organ rentowy ma obowiązek zapłaty odsetek od emerytury pomostowej, przyznanej ostatecznie ubezpieczonemu dopiero wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 marca 2012 roku, sygn. akt VI U 1103/10. Zagadnienie to wymagało ustalenia, czy wypłata przedmiotowego świadczenia nastąpiła w terminie przewidzianym przepisami prawa, a jeśli nie - czy opóźnienie w wypłacie wynikało z przyczyn, za które organ ponosi odpowiedzialność.

W tym miejscu należy wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że niewystarczające jest, aby wskazane w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej przesłanki egzoneracyjne dłużnika były przezeń niezawinione. M. one bowiem obiektywne, a nie subiektywne charakter. Zawarte w tym przepisie sformułowanie „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach pojęcia „przyczyn niezależnych” od danego podmiotu, co oznacza, że organ rentowy jest zobowiązany do uiszczenia odsetek od należności głównej zarówno wtedy, gdy można przypisać mu winę w zaistniałym uchybieniu terminowi do ustalenia prawa lub wypłaty świadczenia, jak i wtedy, gdy opóźnienie jest konsekwencją zdarzeń od niego zależnych, choć niezawinionych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2004 roku, sygn. akt II UK 485/03, Lex nr 148510 i z dnia 21 kwietnia 2009 roku, sygn. akt I UK 345/08, Lex nr 551000). Przekroczenie terminu do ustalenia prawa lub wypłaty świadczenia może zaś być następstwem uchybień organu rentowego w zakresie wykładni lub stosowania prawa materialnego albo naruszenia przepisów postępowania.

W sytuacji gdy organ rentowy z zachowaniem wszystkich wymagań proceduralnych skompletował cały materiał dowodowy i wyjaśnił wszystkie okoliczności sprawy tak, że w razie sporu sądowego nie zachodzi potrzeba prowadzenia dodatkowego postępowania w tym zakresie, zaś wydanie niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej przyznania świadczenia jest skutkiem niewłaściwej subsumpcji ustalonego prawidłowo stanu faktycznego, skorygowanej dopiero przez sąd rozpoznający odwołanie od zaskarżonej decyzji, należy przyjąć, iż możliwym było terminowe ustalenie uprawnień ubezpieczonego do świadczenia, a opóźnienie w tym względzie nastąpiło z przyczyn, za które organ ten ponosi odpowiedzialność, nawet jeśli nie można mu zarzucić braku należytej staranności w wykładni i stosowaniu prawa (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 września 2002 roku, sygn. akt II UK 214/02, Lex nr 57164, z dnia 22 kwietnia 2004 roku, sygn. akt III UK 1/04, Lex nr 985616, z dnia 25 stycznia 2005 roku, sygn. akt I UK 159/04, Lex nr 155929 oraz z dnia 14 września 2007 roku, sygn. akt III UK 37/07, Lex nr 464895).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, trzeba wskazać, że analiza postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy w S. w sprawie o sygn. akt VI U 1103/10 prowadzi do wniosku, że już pierwsza decyzja organu rentowego z 15 stycznia 2011 roku, odmawiająca przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, oparta była od początku na błędnej ocenie dostępnego materiału dowodowego, tj. przedłożonego przez J. K. (1)świadczenia pracy w warunkach szczególnych z dnia 18 października 1991r.

Trzeba bowiem podzielić wywody Sądu Okręgowego zamieszczone w pisemnym uzasadnieniu wskazanego wyżej wyroku, że nielogiczne są zarzuty formułowane przez organ rentowy odnośnie świadczenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 18 października 1991 roku, skoro stanowiska pracy w nim wskazane – związane z wykonywaniem pracy na statkach rybackich w rybolówstwie dalekomorskim - wprost odpowiadają stanowisku ujętemu w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W istocie bowiem nie wiadomo, czego brakowało temu dokumentowi, aby uznać go za wiarygodny dowód świadczenia przez J. K. (1) pracy w warunkach szczególnych. W tym kontekście zważyć należy, że - co trafnie podkreślił Sąd Okręgowy w sprawie VI U 1103/10 – pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, stanowi niejako powtórzenie pkt 4 Działu IV wykazu B rozporządzenia z 1983 roku – oba te przepisy dotyczą bowiem pracy rybaków morskich.

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie fakt niewydania J. K. przez Przedsiębiorstwo (...) w Ś. zaświadczenia o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych – odwołującego się do przepisów ustawy o emeryturach pomostowych oraz załącznika nr 1 do tej ustawy – nie pozbawia ubezpieczonego prawa do emerytury pomostowej. Przepis art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi bowiem, iż to „płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio.” Definicja płatnika składek została przy tym zamieszczona w art. 2 pkt 2 ustawy, gdzie sprecyzowano, że pod pojęciem tym trzeba rozumieć „pracodawcę, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (czyli osobę zatrudniającą pracowników lub u której odbywana jest służba zastępcza oraz jednostkę organizacyjną lub osobę fizyczną pozostającą z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej

osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład) oraz ubezpieczonego, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. d tejże ustawy (czyli osobę zobowiązaną do opłacania składek na własne ubezpieczenie społeczne). Dodatkowo, należało mieć na uwadze całość regulacji zamieszczonych w rozdziale 6 ustawy o emeryturach pomostowych, w którym określono m.in. zasady i tryb opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. W szczególności, w zamieszczonym w tym rozdziale przepisie art. 37 ust. 1, wskazano, że składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych oblicza, rozlicza i opłaca co miesiąc płatnik składek. Trzeba przy tym zaznaczyć, iż ów Fundusz został powołany do życia właśnie omawianą ustawą (por. art. 29 ust. 1), która w tym zakresie weszła w życie z dniem 1 stycznia 2010r., a więc już po wydaniu zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji (vide: art. 57 pkt 1 ustawy). Oceniając w tym aspekcie całość przytoczonych regulacji, możliwym było wyprowadzenie z nich jedynie takiego wniosku, iż w każdym przypadku, w którym w ustawie mowa jest o płatniku składek i jego obowiązkach, ustawodawca miał na myśli płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, a więc te podmioty o jakich mowa w przepisach art. 4 pkt 2 lit. a oraz lit. d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które począwszy od dnia 1 stycznia 2010r. zatrudniały osoby wykonujące prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i w związku z tym zobowiązane były do opłacania składek na ten fundusz (art. 35 ust. 1 ustawy). Tylko tacy więc płatnicy składek (a nie wszystkie, abstrakcyjnie rozumiane, podmioty, które kiedykolwiek opłaciły jakąkolwiek składkę na ubezpieczenie społeczne) mają obowiązek wystawiania zaświadczeń o jakich mowa w przepisie art. 51. Skoro więc ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ś. i tam wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a podmiot ten – co jest faktem w S. notoryjnym, także dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – w roku 2010 nie prowadził już absolutnie żadnej działalności, w szczególności nie zatrudniał pracowników z uwagi na jego wcześniejszą upadłość, brak było podstaw do uznania go za płatnika składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, zobowiązanego do wystawiania omawianych zaświadczeń.

Rozumowanie przedstawione przez organ rentowy było jednak błędne także i z innego powodu. Organ ten pominął bowiem całkowicie regulację zamieszczoną w przepisie art. 3 ust. 7 ustawy, zgodnie z którą „za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS”. Na gruncie zaś omawianych przepisów (stosowanych zawsze łącznie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (vide art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej), nie budziło nigdy wątpliwości Sądu ani organu rentowego, iż okresy wykonywania takich prac mogą zostać stwierdzone bądź w świadectwie pracy, bądź w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (§2 ust. 2 przywołanego rozporządzenia). Takim zaś świadectwem, wystawionym ściśle według wzoru o jakim mowa w rozporządzeniu, J. K. (1) dysponował i przedłożył je organowi rentowemu, który w żadnej mierze nie zakwestionował jego mocy wiążącej. Świadectwo to spełnia wszelkie wymogi przewidziane przepisami prawa, w szczególności wynikające z §21 ust. 4 innego rozporządzenia Rady Ministrów z tej samej daty, a mianowicie dotyczącego postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. 1983r., nr 10 poz. 49 z późn. zm.). Ów akt prawny obowiązuje nadal, zgodnie z regulacją zawartą w art. 194 ustawy emerytalnej, gdyż do tej pory minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nie skorzystał z uprawnienia do wydania nowych przepisów wykonawczych, określających szczegółowy tryb postępowania w sprawach ustalania prawa do świadczeń pieniężnych przewidzianych w ustawie, które uzyskał na mocy art. 123 ustawy emerytalnej. Jeśli więc przepis art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, w zakresie postępowania odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów art. 114 i 116-128 ustawy emerytalnej, a więc i również do jej art. 123, oznacza to zdaniem Sądu, że do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, szczegółowe zasady postępowania w sprawie przyznawania emerytur pomostowych określać będzie rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 roku. Ów akt prawny zaś, w §21 ust. 4 przewiduje, że „jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty.” Dla uznania owego zaświadczenia za wiążące bez znaczenia jest w tej sytuacji jego nazwa (czy jest to „zaświadczenie”, czy też „świadectwo”, albo dokument w ogóle bez nazwy), a istotne jest jedynie to, jaką ma ono treść, w szczególności

czy zawiera wszystkie elementy podane w wyżej przytoczonym przepisie. Dokument jakim wylegitymował się przed organem rentowym J. K. (1) wszystkie te wymogi spełnia. W tej sytuacji postępowanie organu rentowego, domagającego się przedstawienia – obok tego świadectwa – jeszcze jakiegoś innego „zaświadczenia”, należało ocenić jako działanie całkowicie bezpodstawne, skutkujące niezgodnym z prawem pozbawieniem ubezpieczonego prawa do należnych mu świadczeń.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić więc należało, że dysponując świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych pracy z dnia 18 października 1991 roku, organ rentowy winien był i mógł ustalić na jego podstawie, że powód legitymuje się co najmniej 10-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, uprawniającym go do uzyskania emerytury pomostowej, a w konsekwencji – że mógł wydać decyzję o przyznaniu prawa do tego świadczenia już w dniu 15 stycznia 2010 roku (tj. w tym dniu, w którym wydano pierwszą decyzję odmowną, najwyraźniej uznając że nie ma potrzeby dalszego prowadzenia postępowania wyjaśniającego). Bez znaczenia był przy tym fakt, że już po wydaniu w dniu 15 stycznia 2010r. decyzji odmownej, organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające, które doprowadziło go do wydania decyzji, którą wyłączono J. K. z ubezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania czynności na rzecz jego żony – M. K., a co za tym idzie – do skrócenia okresów składkowych i nieskładkowych, jakimi legitymował się ubezpieczony. Po pierwsze bowiem, w dacie wydania decyzji w przedmiocie prawa do emerytury pomostowej, długość owego okresu była wystarczająca. Po drugie – prawomocnym wyrokiem, wydanym w sprawie toczącej się pod sygn. akt VI U 1379/10, Sąd Okręgowy w S. zmienił nowo wydaną decyzję, uznając ją za nieodpowiadającą prawu.

W związku z powyższym nie sposób podzielić stanowiska organu rentowego, że dniem wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji był dopiero dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 marca 2012 roku wraz z aktami rentowymi, tj. 25 kwietnia 2012 roku, a ściślej dzień złożenia przez ubezpieczonego oświadczenia o osiągnięciu dochodu, tj. 22 maja 2012 roku.

Dodatkowo należy zważyć, że wbrew zarzutowi organu rentowego nie można uznać, że nieumieszczenie w sentencji wyroku Sądu Okręgowego w S. orzekającego o prawie ubezpieczonego do emerytury pomostowej orzeczenia o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej świadczenie, należy traktować równoznacznie z przesądzeniem o braku tej odpowiedzialności. Stwierdzenie, o którym stanowi przepis art. 118 ust. 1a zd. 2 ustawy jest wprawdzie elementem obligatoryjnym wyroku i powinno zostać zawarte w orzeczeniu, ustalającym prawo do świadczenia, zarówno w sytuacji istnienia jak i braku istnienia odpowiedzialności po stronie organu rentowego, jednakże pominięcie tego stwierdzenia w orzeczeniu nie rozstrzyga przedmiotowej kwestii negatywnie. Stanowisko takie zostało też zaprezentowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11 (OSNP 2011 nr 19-20, poz. 255). Dodatkowo powołaną uchwałą zostało przesądzone, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Powoduje to jedynie konieczność odrębnego ustalenia odpowiedzialności organu na potrzeby postępowania z wniosku o wypłatę odsetek.

Przechodząc dalej wskazać należy, że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104), odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. W myśl § 2 ust. 4 tego rozporządzenia, okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności. Odsetki należą się bowiem za czas opóźnienia, tj. poczynając od dnia wymagalności długu, a kończąc na dniu jego zapłaty. Na ten zamknięty okres składają się poszczególne dni opóźnienia, a należność z tytułu odsetek narasta sukcesywnie, podwyższa się bowiem z każdym dniem o stosowną kwotę pieniężną. W prawie ubezpieczeń społecznych dniem zapłaty jest zaś dzień określony w § 2 ust. 6, tj. dzień przekazania należności na pocztę lub do banku.

Podsumowując, na mocy art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do wypłaty odsetek od przedmiotowego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych

przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania.

Skoro więc w decyzji z dnia 6 czerwca 2012 roku termin płatności świadczenia organ rentowy ustalił na szósty dzień każdego miesiąca, to należało przyjąć, iż pozostawał on względem J. K. (1) w opóźnieniu w wypłacie świadczenia od tego właśnie dnia każdego miesiąca, gdyż to na te dni przypadająby kolejne terminy płatności emerytury pomostowej, gdyby decyzja w przedmiocie jej ustalenia wydana została w ustawowo określonym terminie.

Wskazać również należy, że wyrównanie wypłaty emerytury pomostowej przyznanej decyzją z dnia 6 czerwca 2012 roku, wypłacone zostało J. K. (1) dopiero 15 czerwca 2012 roku, w związku z czym organ rentowy do tej daty pozostawał w zwłoce z zapłatą świadczenia.

Skoro więc decyzja w przedmiocie prawa do świadczenia mogła i powinna być wydana już 15 stycznia 2010 roku (co szczegółowo objaśniono wyżej), a świadczenie przyznane zostało dopiero na skutek realizacji wyroku Sądu Okręgowego w S. z 22 marca 2012 roku i wypłacone z wyrównaniem od 15 czerwca 2012 roku, to w całym tym okresie organ rentowy pozostawał w zwłoce wobec ubezpieczonego. Wobec powyższego co do zasady ubezpieczonemu należały się odsetki za okres od 16 stycznia do 15 czerwca 2012 roku.

Jednocześnie Sąd zważył, że wyrównanie emerytury w dniu 15 czerwca 2012 roku nie obejmowało odsetek za opóźnienie w płatności poszczególnych miesięcznych rat świadczenia. Skoro więc wypłata przyznanej J. K. (1) emerytury pomostowej ustalona została na 6 dzień każdego miesiąca, to poczynając od lutego 2010 roku zasądzenie odsetek od każdej kolejnej należnej miesięcznie należności z tytułu emerytury pomostowej winno obejmować okres od 6 dnia każdego miesiąca do 15 czerwca 2012 roku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do emerytury pomostowej od szczegółowo określonych dat i kwot, o czym orzekł jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie o kosztach zapadło na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163, poz. 1349). Zgodnie z przepisem art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), a zgodnie z przepisem art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzecznika patentowego zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. Przepis § 11 wyżej cytowanego rozporządzenia stanowi natomiast, że stawki minimalne wynoszą 60 zł w sprawach o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt II sentencji.